

Annotation

The history of the creation of the Educational Institutions for the intellectual gifted children and students is considered. Preconditions and bases of creation of the first proper educational institutions are researched. The perspectives and areas of the development of the intellectual gifted students' training are analyzed.

Keywords: Educational Institutions, intellectual gifted students, training, development, ability.

Корець М. С.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

В статті аналізується проблема формування професійної відповідальності майбутніх учителів технологій, на підставі чого розроблена відповідна модель, яка спрямована на оптимізацію їх професійного становлення.

Ключові слова: професійна підготовка, професійна відповідальність, вчитель технологій.

Завдання і зміст професійної підготовки вчителів технологій повинні бути підпорядковані вимогам замовника – загальноосвітньої школи. Зважаючи на той факт, що трудове навчання в школі останнього десятиліття перебуває у стані реформування не лише за змістом, а і за підходами, шляхами вирішення його завдань, то для визначення концептуальних основ професійної підготовки вчителів слід ретельно проаналізувати, які зміни передбачені нині у трудовому навчанні.

У період реформування освіти і при переході на 12-річне навчання освітній галузі “Технології” відводиться досить важлива роль і тому необхідно провести наукове обґрунтування внесення коректив у системі професійної підготовки вчителів трудового навчання. Згідно нової програми з трудового навчання та Державних стандартів середньої освіти завданням освітньої галузі “Технології” є формування технічно, технологічно і комп’ютерно освіченої особистості, підготовленої до життя й активної трудового гуманістичної і природовідповідної перетворюючої діяльності в умовах сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства, життєво необхідних знань, умінь і навичок ведення домашнього господарства і сімейної економіки, основних компонентів інформаційної культури учнів, забезпеченні умов для їх професійного самовизначення, виробленні в них навичок творчої діяльності, вихованні культури праці, здійсненні допрофесійної підготовки за їх бажанням і з урахуванням індивідуальних можливостей [1]. Пріоритети в трудовій підготовці учнівської молоді під час трудового навчання переміщуються від класичного формування вмінь і навичок технології обробки найпоширеніших матеріалів до розвитку творчої ініціативи, творчого пошуку, інтелектуального наповнення всього змісту трудового навчання, створення реальних умов для реалізації індивідуальних можливостей кожного учня.

У чинній програмі з трудового навчання [2] чітко вказується, що даний навчальний предмет має на меті забезпечити підготовку учнів до трудової діяльності у різних сферах виробництва та домашньому господарюванні, дати учням загальні відомості про основи виробництва, сучасну техніку, технології; залучити учнів до основних видів проектно-конструкторських і технологічних робіт, сформувати навички розв’язання творчих практичних завдань.

В умовах реформування освітньої галузі “Технології” в системі вищої педагогічної освіти поставлено рід відповідальних завдань щодо формування професійної

компетентності майбутніх учителів технологій, адаптації їх до нової соціальної ситуації, готовності до здатності розуміти проблеми та віднаходити шляхи їхнього розв'язання.

Тому необхідно створити психолого-педагогічні передумови формування активних, конкурентоздатних, ініціативних фахівців, спроможних до продуктивної діяльності в освітній сфері. Причому, на першому плані ставиться формування професійної відповідальності майбутнього вчителя, його повна самореалізація. Професійна відповідальність з однієї сторони є виявленням взаємодії людини зі соціумом, а з іншої – чинником особистісного розвитку та самовдосконалення. Професійна відповідальність як складова професійної готовності учителів технологій повинна включати в себе такі основні психолого-педагогічні складові:

- емоційно-вольові;
- професійно-етичні;
- особистісні.

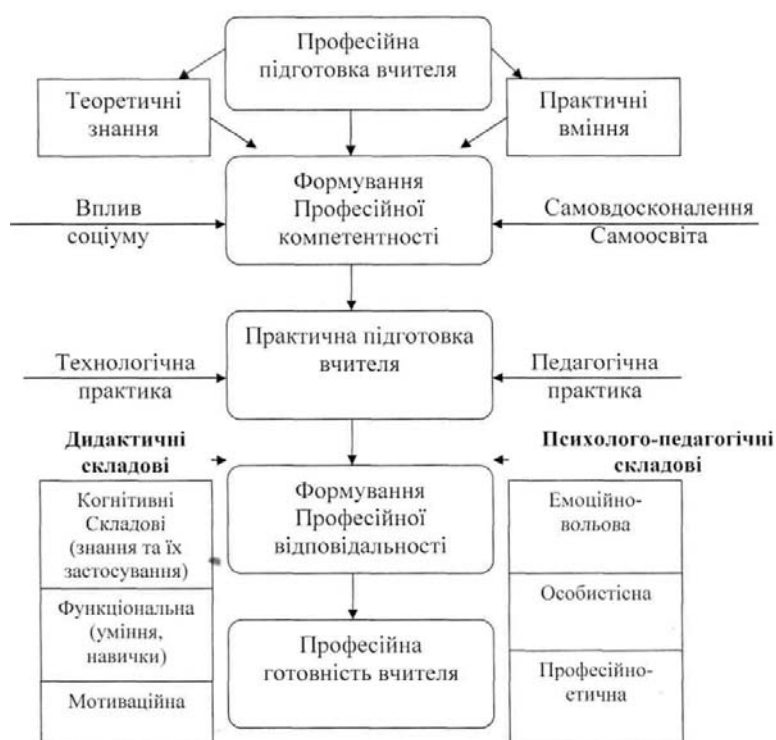

Рис.1. Схематичне зображення професійного становлення вчителів технологій.

Водночас дидактичними складовими у формуванні професійної відповідальності ми визначимо наступні:

- когнітивна (знання та їх застосування);
- функціональна (практичні уміння і навички);
- мотиваційна.

На рис. 1. представлена модель формування професійної відповідальності майбутніх учителів технологій. Професійна підготовки вчителя включає в себе цілі та завдання, що передбачено освітньо-професійною програмою як складовою Державних стандартів вищої педагогічної освіти (галузь “Технології”). Цим визначається перелік навчальних дисциплін всіх стандартних розділів підготовки фахівця, які опановують студенти на певному освітньо-кваліфікаційному рівні. Здобуті теоретичні знання та практичні вміння створюють фундамент для формування у майбутнього вчителя технологій професійних

компетенцій. Водночас, на це впливає оточуючий соціум, що визначає вимоги до фахівця, вносить корективи зі сторони замовника, суспільства і існуючих тенденцій розвитку освіти, виробництва та відповідної інфраструктури. Залежно від внесених коректив майбутній вчитель займається самоосвітою, самовдосконаленням з тим, щоб досягти у професійних компетенціях рівня, який відповідає вимогам часу та ринку праці. Але довершеність цього процесу здійснюється на рівні практичної підготовки вчителя, коли реалізується моделювання та входження в реальне освітнє середовище, перспективний об'єкт майбутньої роботи.

Важливою складовою на цьому етапі є імітаційне моделювання майбутньої діяльності, проектування, формування робочих груп. Для вчителів технологій у їх професійному становленні відіграють дві різновидності практики, а саме: технологічна і педагогічна. Технологічна практика передбачає більш глибоке ознайомлення студентів із сучасним виробництвом (для технічних видів праці – профіль обробки деревини та металу, а для обслуговуючих видів праці – профіль обробки харчових продуктів, швейних виробів та текстилю), а також вдосконалення рівня практичної техніко-технологічної підготовки. Педагогічна практика є двох видів, а саме неперервна, без відриву від основного навчального процесу, яка полягає у спостереженнях, вивченні досвіду передових вчителів та педагогічна практика безпосередньо на робочому місці вчителя, коли спочатку подають пробні уроки, а на завершення проходять всебічне практикування професійної діяльності вчителя технологій у базовій середній школі.

Наступним етапом у нашій моделі є саме формування професійної відповідальності вчителя, на що впливають раніше виділені дидактичні та психолого-педагогічні компоненти.

Згідно нашої моделі формування професійної відповідальності виступає складовою професійної готовності майбутніх учителів технологій, чому сприяє:

- зорієнтованість навчально-виховного процесу на моделювання діяльності вчителя;
- проблемність змісту навчання та процесу його розгортання у діяльності з виконанням навчальних завдань;
- стимулювання відповідальності за прийняті рішення;
- поширення впливу розробленої моделі процесу формування професійної відповідальності на педагогічну і технологічну практики як специфічні форми навчальної діяльності;
- оптимальне співвідношення між виконавською діяльністю та діяльністю лідера малої групи.

Практичний досвід свідчить про те, що застосування системи навчально-виховних впливів, спрямованих на формування відповідальності, як важливої інтегративної складової професійної готовності вчителя, має охоплювати всі етапи навчання – розпочинаючи із вивчення загальноосвітніх та професійно-орієнтованих навчальних дисциплін і завершуючи вивченням спеціальних курсів, практичною підготовкою та дипломним проектуванням.

Таким чином, нами у загальному вигляді запропонована модель формування професійної відповідальності майбутніх вчителів технологій та визначені основні чинники, які впливають на цей процес. Безумовно, така модель потребує додаткової поглибленої розробки, базуючись на результатах тривалих педагогічних експериментальних дослідженнях.

Використана література:

1. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Трудове навчання 5-9 класи / укл. : Мадзігон В. М., Левченко Г. Є., Денисенко Л. І. та інші. – К. : Шкільний світ, 2001. – 311 с.
2. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів: Трудове навчання. 5-12 класи / укл. : В. М. Мадзігон, Г. Є. Левченко, Л. І. Денисенко та інші. – К. : Перун, 2005. – 311 с.

А н н о т а ц и я

В статье анализируется проблема формирования профессиональной ответственности будущих учителей технологий, на основании чего разработана соответствующая модель, которая целеустремленна на оптимизацию их профессионального становления.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, профессиональная ответственность, учитель технологий.

A n n o t a t i o n

The problem of forming of professional responsibility of future teachers of technologies is analysed in the article, what the proper model which tseleustremlenna on optimization of their professional becoming is developed on the basis of.

Keywords: professional preparation, professional responsibility, teacher of technologies.

Корець О. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ЗМІСТ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ “ВИЩА МАТЕМАТИКА”

В статті проаналізовано можливість пропедевтичної технічної підготовки майбутніх учителів технологій у процесі вивчення вищої математики, а також сформований зміст її курсу відповідно до цього завдання та вимог кредитно-модульної організації навчального процесу.

Ключові слова: технічна підготовка, вчитель технологій, вивчення вищої математики.

Математика є фундаментальною дисципліною. Вона є тим фундаментом освіти, на якому ґрунтується успішне вивчення загальнотеоретичних та спеціальних дисциплін. Її вивчення передбачає: розвиток логічного та алгоритмічного мислення; оволодіння основними методами математики; формування вміння самостійно розширювати математичні знання та застосовувати математичні методи для розв'язування прикладних задач.

Характерною рисою нашого часу є процес проникнення математики та її методів у всі науки та галузі людської діяльності. Останнім часом завдяки широкому використанню комп'ютерних технологій у застосуванні математичних методів відбувся новий якісний стрибок. Ці методи тепер широко і ефективно застосовуються не лише в тих галузях людської діяльності, де математика має давні традиції (наприклад, фізика, техніка), а і в тих, де вона застосовувалась мало (економіка, соціологія) або зовсім не застосовувалась (медицина, лінгвістика) і її застосування вважалося щонайменше малоймовірним.

Розвиток математики в цілому суттєво впливає на розвиток інших наук, сприяє технічному прогресу і, як наслідок, підвищенню загального рівня життя людей. У свою чергу задачі практики, розвиток інших наук приводять до створення нових напрямів у математиці, розширюють можливості застосування математичних методів.

Професійна підготовка вчителів технологій повинна брати свій початок у процесі вивчення циклу природничо-математичних навчальних дисциплін, які, як правило, викладаються на першому і другому курсах, тобто на початковій стадії навчання. Освіта стає фундаментальною, якщо вона орієнтована на з'ясування сутнісної основи і зв'язків оточуючого світу. Фундаментальність навчальної дисципліни полягає не в обсязі, а у відборі навчального матеріалу, достатнього для послідовного опанування основними її